

Koffiepauze voor de groep 'soevereinen' die gezamenlijk in hun moestuin in Haaksbergen werken. Op de foto: Ton Koenderink (met grijze pet) en Lex (zwart shirt). Links: de leden aan het werk in hun moestuin.

ook niet. "Ik heb hem weleens gesproken en hij kwam naar sommige bijeenkomsten. Volgens mij wist niemand van zijn wapens. De groep, voor zover je al van een vaste groep kon spreken, was ook niet zo goed georganiseerd."

Koen schrok toen eerst Arjan van den B., daarna Marco M. en later zelfs Neeltje de B. van haar bed werd gelicht. "Hoe kan dit? We waren met stomheid geslagen. Kijk naar Common Law: gij zult niet stelen, niet doden, niet dwingen en elkaar met respect behandelen. Dat is waar we voor stonden."

Toen kwam de angst bij iedereen. "Want, als Neeltje al wordt opgepakt, staan ze dan straks bij ons voor de deur?" Ze begrepen dat het OM haar verdenkt leiding te hebben gegeven aan een terroristische organisatie. "Hoe dan? We waren gewelddoos."

"En zijn we wel een organisatie? Een website was er, maar die was amateuristisch," vertelt Koen. Soeverein hebben ze zich nooit genoemd. "Uiteindelijk hebben ze iedereen aan elkaar geknoopt, omdat Arjan van den B. weleens bij ons geweest is. Maar Neeltje heeft nooit over wapens gesproken."

Kleine gemeenschappen

Terug bij het Volk Sapientes-ab-Oriente in Twente. Als iets deze avond duidelijk wordt, is dat de emoties over de coronatijd nog steeds zeer hoog zitten. Daar is het wat hen betreft allemaal begonnen. De boosheid over de onterechtheid van het beleid.

Lex, een wat oudere man met een grijze baard: "Er is een document, de universele verklaring van de Twentse Noaberschap. Dat gebruiken we als leidraad voor hoe wij in de maatschappij staan. Dat was vroeger vanzelfsprekend. Het kenmerkte de kleine

gemeenschappen. Daar proberen we ons aan te houden."

Het Volk, zoals ze dat noemen, bestaat uit – naar eigen zeggen – meer dan 15.000 mensen, voornamelijk in Twente en de Achterhoek. Boeren, burgers, advocaten, studenten die nu zo'n twee jaar verenigd zijn. Ze maken zich zorgen over 'het plan dat uitgerold wordt'. Vinden het systeem 'verrot', hebben geen vertrouwen in de politiek. Ze spreken in bij hun gemeenten, maar voelen zich niet gehoord.

Koenderink popt een flesje bier open voor een van de aanwezigen. "We zitten allemaal met die gedachte: het klopt niet en waarom kan het niet anders? En waarom geven ze geen antwoord?" Met 'ze' bedoelt hij de overheid, gemeenten. Er is dus al een kloof tussen het volk en de overheid, waar de overheid zelf voor heeft gezorgd, vinden ze. "Wij proberen die kloof te dichten door officieel vragen te stellen over beleid. Zodat het naar buiten komt."

Court en council

Ze helpen elkaar met alles, organiseren avonden met lezingen over de natuur, over communicatie. In de appgroep delen ze tips over natuurgeneeskunde, over problemen met jeugdzorg, wat je dan moet doen bij de rechtbank. Of vragen als: 'Hoe voorkom je dat je wordt afgeluisterd?'

Het gaat over moestuinen die ze samen bewerken, energievoorziening die ze samen regelen, gezonde voeding, windturbines. Of bijvoorbeeld hoe je geneeskrachtige zalf moet maken. Ze bereiden elkaar voor op wat te doen als er een oorlog uitbreekt. Overal is een aparte groep voor. "We regelen op één plek gasfornuizen om samen te kunnen gaan koken bijvoorbeeld. We kop-

pelen mensen aan elkaar, mensen zonder en met geld."

Om alles te plannen wat ze doen hebben ze een systeem met een 'court' en een 'council' opgetuigd, wat niets met 'Common Law' te maken heeft. De 'council' bestaat uit minimaal dertien mensen. "De 'council' vraagt aan het Volk: wat willen jullie? De 'court' bestaat uit drie mensen die controleren of de 'council' niet het tegenovergestelde doet van wat er gevraagd is." Koenderink

'Je mag geen andere gedachte hebben van de overheid, want dan ben je terrorist'

kijkt erbij alsof hij uit moet leggen dat de zon warm is. Voor hem en de aanwezigen is dit klip en klaar.

Over Johan en Angela kunnen ze kort zijn, die hebben niks verkeerd gedaan. "Zij zijn hardwerkende mensen met vier bedrijven, die om 05.00 uur met een zwarte kap over hun hoofd geboid zijn afgevoerd. Zij zijn vader, moeder en opa en oma."

Johan R. werd bekend als de 'protest-boer'; hij zou tijdens een van de grote demonstraties in Den Haag in maart 2023 een afzetting kapot hebben gemaakt. Johan noemde zichzelf in de rechtbank bij de zitting over die zaak een 'soeverein mens'.

Dat hij terroristisch zou zijn, daar lachen ze om. Net als om de vraag of ze gevaarlijk

zijn. Wegwerpgebaren worden gemaakt. Wapens, daar weten ze al helemaal niets van. "Wij vinden het heel raar hoe dit gaat. Iedereen kan onder terrorisme weggezet worden. Al deze mensen in die rechtszaal hebben niks met elkaar te maken, maar het OM veegt ze wel bij elkaar."

"Je leeft volgens de regels en niet in strijd met dingen die in het wetboek van strafrecht staan," zeggen Koenderink en Daatjen, een van de vrouwen in het gezelschap, stellig over hun uitgangspunt. De groep knikt instemmend. Of dat voor Johan en Angela ook zo is, moet de rechter bepalen.

Daatjen denkt dat hun gedachtegoed op sommige terreinen lijkt op dat van soevereinen. "Een mens is geen nummer. Die is vrij en creatief en moet buiten in de natuur zijn met een eigen scheppingskracht. Hier in Nederland wordt dat uit elkaar getrokken. Je mag geen andere gedachte hebben van de overheid, want dan ben je een terrorist."

Onderzoeker De Boer kan in principe weinig gevaarlijks ontdekken in wat de Nederlandse soevereinen daadwerkelijk doen. "Wapenbezit is natuurlijk wel iets om in de gaten te houden, maar terroristische aanslagen hebben soevereinen wereldwijd nog nooit gepleegd."

Zolang ze zich aan de regels houden kun je mensen die actief op zoek zijn naar nieuwe samenlevingsvormen het beste maar hun gang laten gaan, denkt hij. Juist omdat je vandaag de dag bijna nergens meer aan de staat kunt ontsnappen, terwijl dat millennia lang wel kon en veel gebeurde. "Wat soevereinen in plaats daarvan doen is eigenlijk een vorm van symbolisch emigreren."

De achternamen van Koen, Daatjen en Lex zijn bij de hoofdredactie bekend.